

השתתפות בהגרלת צ'אנס של מפעל הפיס לפי אשכול חברתי-כלכלי

1. רקע

מסמך זה הוכן לבקשת ועדת הכלכלה בנושא השתתפות בהגרלת צ'אנס של מפעל הפיס לפי אשכול חברתי-כלכלי, בהמשך לדיון בוועדת הכלכלה מה-19 ביוני 2022 בנושא מתווה הגרלות הצ'אנס. בדיון העלו חברי הוועדה חששות שהתמכרות להימורים נפוצה יותר באוכלוסייה ברמה חברתית-כלכלית נמוכה, בין היתר בשל ריבוי תחנות מכירה באזורים באשכולות חברתיים-כלכליים נמוכים ובשל תדירות גבוהה של הגרלות יומיות בהגרלות צ'אנס.¹ במסמך מוצגים השינויים לאורך השנים במתווה הגרלות צ'אנס, השפעתם על המכירות ובחינה של מכירות מפעל הפיס ביחס לרמה החברתית-כלכלית באזורי תחנות המכירה.

הימורים נחשבים במדינות רבות לפעילות פנאי מקובלת, כל עוד הם נעשים במתינות והמהמר שולט במעשיו. בישראל הימורים הם אסורים לפי חוק העונשין, תשל"ז-1977, שאוסר על ארגון הימורים, הגרלות ומשחקים אסורים (להלן: הימורים) והשתתפות בהם. לאיסור זה יש כמה חריגים שהם **הימורים חוקיים**:

- הגרלות שעורך **מפעל הפיס** לפי היתר משר האוצר (להלן: ההיתר), המתעדכן אחת לכמה שנים. במאי 2022 נכנס לתוקף היתר חדש שעתידי להסתיים ב-31 בדצמבר 2026 (להלן: ההיתר הנוכחי).
- הימורים שעורכת **המועצה להסדר ההימורים בספורט** לפי החוק להסדר ההימורים בספורט, תשכ"ז-1967.
- **הגרלות לפרסומת מסחרית** הנערכות לפי היתר כללי משר האוצר, לפיו הגרלה לפרסומת מסחרית מיועדת לקידום מכירות של מוצר או שירות. אחד הכללים שנקבעו בהיתר הוא שלא יידרש תשלום עבור ההשתתפות בהגרלה, ושם השתתפות בהגרלה מותנית בקניית מוצר או שירות אז מחירם לא יעלה מהמחיר לפני ההגרלה. רווחי מפעל הפיס והמועצה משמשים, בין היתר, להקמת מבני ציבור ולתמיכה בתרבות ובספורט. לצד עשייה חיונית זו, להימורים עשויות להיות גם השפעות שליליות – חלק מהמהמרים סובלים **מהתמכרות להימורים**, מצב המוגדר כהפרעה התנהגותית.² בשנת 2020 נרשמו במשרד הרווחה והביטחון החברתי 770 מטופלים בהתמכרות ומוערך כי אלה היו מיעוט מכלל הסובלים מהתמכרות להימורים בישראל, שמספרם נאמד ביותר מרבע מיליון איש.³ על פי בדיקה שערך מפעל הפיס נתון זה נמצא בטווח של הממוצע העולמי.⁴

¹ הכנסת ה-24, ועדת הכלכלה, פרוטוקול, [מתווה הגרלות צ'אנס של מפעל הפיס - ישיבת מעקב](#), 19 ביוני 2022.

² World Health Organization, ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics (version: 05/2021), [6C50-Gambling disorder](#), accessed: March 2nd 2022.

³ מרב פלג-גבאי, [הטיפול בנפגעי ההימורים בישראל](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 24 בינואר 2022, עמ' 20. אומדן זה מתייחס לאנשים שנמצאים בסיכון בינוני וגבוה לפי מודל PGSI (Problem Gambling Severity Index).

⁴ מפעל הפיס, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 24 במרץ 2022.

במסגרת ההיתר, נדרש מפעל הפיס לבצע פעולות כדי למתן את ההשפעות השליליות של ההימורים החוקיים. תחום זה מכונה "משחקים באחריות", וכולל בין היתר את הפעולות הבאות:⁵

- מימון מחקרים בנושא הימורים בסכום של חצי מיליון ש"ח בשנה, מסירת מידע לגופי מחקר, פרסום המחקרים באתר האינטרנט של מפעל הפיס והטמעה של מסקנותיהם במדיניות שלו.
 - מימון מערכי פרסום והסברה בנושא זיהוי ומניעת התמכרויות והפניה לטיפול וסיוע.
 - מימון טיפול במשתתפים שהתמכרו להימורים.
 - עמידה בתקנים של ארגוני לוטו גלובליים: European Lottery-I World Lottery Association.
- נכון לשנת 2022 מפעל הפיס משווק 6 מוצרים.⁶ בלוח 1 להלן מפורטים מספר נתונים לגבי מוצרי הפיס.

לוח 1: נתונים על מוצרי מפעל הפיס

שם המוצר	תדירות הגרלות מרבית לפי ההיתר ⁷	תדירות הגרלות בפועל (2021) ⁸	מכירות (מיליוני ש"ח) ⁹ (2020)	שיעור מסך מכירות מפעל הפיס (2020)
צ'אנס	52 בשבוע	40 בשבוע	2,977	43%
חיש גד	אין הגרלות		2,027	29%
לוטו	3 בשבוע	2-3 בשבוע	1,314	19%
מנוי פיס	10 בחודש	6 בחודש	416	6%
פיס 777	14 בשבוע	12 בשבוע	142	2%
123	אין הגבלה	1 ביום	49	1%

אפשר לראות כי **צ'אנס** הוא המוצר עם ההכנסות הגבוהות ביותר, כ-43% מהכנסות מפעל הפיס. המוצרים עם ההכנסות הגבוהות ביותר אחרי הצ'אנס הם חישגד (29% מההכנסות) ולוטו (19% מההכנסות).

2. מכירות הצ'אנס והרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה

במחקרים רבים שנעשו בעולם נמצא שאוכלוסיות בעלות הכנסה נמוכה מוציאות שיעור גדול יותר מהכנסתן על הימורים חוקיים לעומת אוכלוסיות בעלות הכנסה גבוהה, ובחלק מהמקרים נמצא שגם הסכום הכספי שהן מוציאות גבוה יותר.¹⁰ במחקר שבו נבחנו הכנסות תחנות המכירה של מפעל הפיס נמצא שהן גבוהות יותר בימים שבהם משולמת קצבת הבטחת הכנסה. ממצא זה עשוי להצביע על כך שאנשים המקבלים קצבה זו, שהם, ככלל, בעלי הכנסה נמוכה, מוציאים חלק מקצבתם על הימורי מפעל הפיס. אולם לפי האומדן במחקר, חלק קטן מסך תשלומי קצבת הבטחת הכנסה, כחצי אחוז, מופנה להימורים.¹¹

⁵ [הודעה על מתן היתר למפעל הפיס לפי חוק העונשין](#), ילקוט הפרסומים התשפ"ב 10487, 1 במאי 2022.

⁶ למעט מנוי פיס שניתן להצטרף אליו טלפונית.

⁷ במאי 2022 חודש ההיתר של מפעל הפיס ובמסגרת זו בוצעו שינויים בהיתר. הנתונים בלוח מתייחסים לשנים 2020 ו-2021 ולכן תדירות ההגרלות היא לפי ההיתר הקודם, שהיה בתוקף באותן שנים.

⁸ אתר מפעל הפיס, [ארכיון תוצאות](#), כניסה: 20 ליולי 2022.

⁹ עו"ד בנימין דרייפוס, מנכ"ל מפעל הפיס, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 2 במרץ 2022.

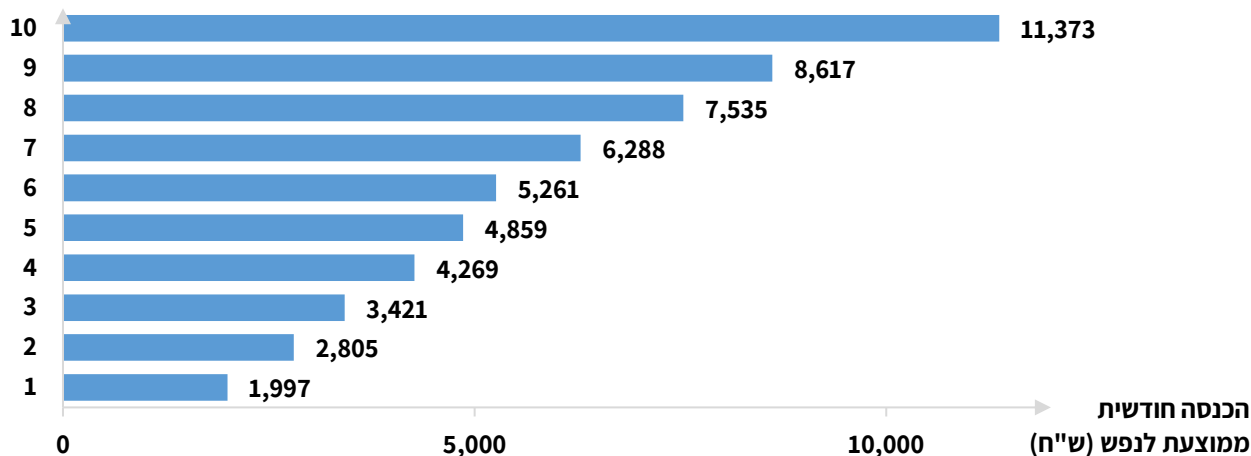
¹⁰ פרופ' מומי דהן, [מדיניות המיקום הממוקד של מפעל הפיס והטוטו](#), הרבעון לכלכלה 62 (חוברת 3/4), 2018, עמ' 24-54.

¹¹ Professor Momi Dahan, [Poverty and economic behavior: gambling on social security paydays](#), *International Gambling Studies* 21(1), pp. 38-58.

ההיתר של הפיס אוסר על מכירה באינטרנט ולכן המוצרים משווקים בתחנות מכירה בלבד, הפזורות בכ-2,500 נקודות ברחבי הארץ. בהנחה שהמהמרים פוקדים בעיקר תחנות מכירה הקרובות לאזור מגוריהם, ניתן לאמוד את הקשר בין הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה באזור כלשהו לבין פדיון תחנות המכירה באותו אזור. הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה נמדדת באמצעות שילוב של תכונותיה הבסיסיות בתחומים: הרכב דמוגרפי, השכלה, חינוך, רמת חיים, תעסוקה וגמלאות.¹² בתרשים 1 מוצגת ההכנסה לנפש בעשרת האשכולות החברתיים-כלכליים (אשכול 1 הוא הנמוך ביותר ואשכול 10 הגבוה ביותר).

תרשים 1: הכנסה חודשית ממוצעת לנפש לפי אשכול חברתי-כלכלי (2017)¹³

אשכול חברתי-כלכלי

במחקר בו נבחנה הפריסה הגיאוגרפית של תחנות מכירה של מפעל הפיס בשנת 2016 נמצא שלמפעל הפיס יש תחנות מכירה רבות יותר באזורים שהמדד החברתי-כלכלי שלהם נמוך, לעומת אזורים שהמדד שלהם גבוה. לפי המחקר, כדי להגיע למסקנה זו יש לבחון את פריסת התחנות ברמת **האזור הסטטיסטי**,¹⁴ שכן בחינה ברמת היישוב מביאה למסקנה הפוכה, לפיה מספר התחנות דווקא עולה ככל שהמדד החברתי-כלכלי גבוה יותר. ההשערה שהוצגה במחקר לכך שיש תחנות מכירה רבות יותר באזורים של מדד חברתי-כלכלי נמוך, היא שבאזורים אלה יש יותר ביקוש להימורים, מאפיין שיוצר לחץ מצד זכיינים פוטנציאליים לפתוח תחנות נוספות, ומארגני ההימורים (מפעל הפיס והמועצה) נענים ללחץ הזה מתוך שאיפה להגדיל את רווחיהם.¹⁵ השערה זו אוששה במחקר אחר, שבו נמצא שהפדיון של תחנות מכירה של מפעל הפיס גבוה יותר ככל שהאזור מדורג באשכול חברתי-כלכלי נמוך יותר.¹⁶

¹² אתר הלמ"ס, [מדד חברתי-כלכלי](#), עודכן 27 ביוני 2017.

¹³ הלמ"ס, אפיון יחידות גאוגרפיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2017, [לוח 3 – גודל האוכלוסייה וממוצע המשכנים המשמשים לחישוב מדד חברתי-כלכלי 2017 של הרשויות המקומיות, לפי אשכול](#), 2 באוגוסט 2021. ההכנסה החודשית כוללת הכנסה מעבודה, קצבאות וגמלאות.

¹⁴ אזור סטטיסטי מונה לרוב 3,000-5,000 תושבים והוא היחידה הגיאוגרפית הקטנה ביותר שעליה מפורסמים נתונים סטטיסטיים רשמיים.

¹⁵ פרופ' מומי דהן, [מדיניות המיקום הממוקד של מפעל הפיס והטוטו, הרבעון לכלכלה](#) 62 (3/4), 2018, עמ' 24-54.

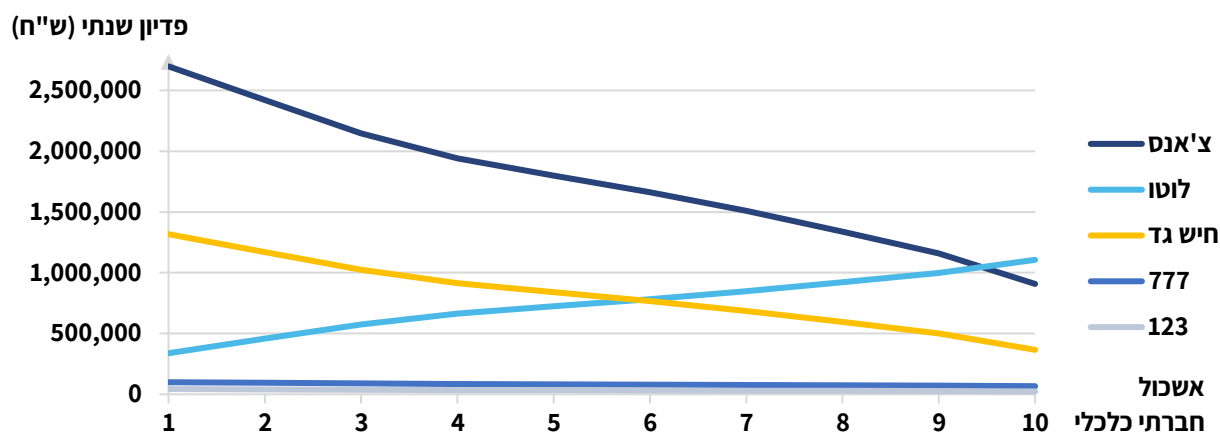
¹⁶ Professor Momi Dahan, [Poverty and economic behavior: gambling on social security paydays](#), *International Gambling Studies* 21(1), 2020, pp. 38-58. 2016-2015 מהשנים המחקר נערך על נתונים מהשנים.

ההיתר של הפיס שהיה בתוקף בשנים 2017-2022 כלל כמה התייחסויות לרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה: תכנית הפיתוח העסקי של הפיס צריכה לכלול פילוח של מספר התחנות לפי הרמה החברתית-כלכלית של האזור; טרם פתיחת תחנת מכירה חדשה על הפיס לבחון את הסיכון להתמכרות להימורים של האוכלוסייה באזור ולפנות לקבל התייחסות של גורמי הרווחה העירוניים; נקבע יעד להפחית ב-25% את מספר תחנות המכירה באזורים המדורגים באשכול חברתי-כלכלי 1-9 עד לתום תקופת ההיתר. ההיתר הסתיים כאמור באפריל 2022 ובמהלך תקופת ההיתר הפיס סגר באשכולות 1-9 כ-80 תחנות מכירה, שהם כ-8% מכלל תחנות המכירה באשכולות 1-9.¹⁷

גם ההיתר הנוכחי כולל התייחסות לרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה: נקבע יעד להפחית ב-22% את מספר תחנות המכירה באזורים המדורגים באשכול חברתי כלכלי 1-4, ולהפחית ב-8% את מספר התחנות באזורים המדורגים באשכול 5; הפיס נדרש להציע סיווג חברתי-כלכלי לאזורים שכיום אינם מסווגים לאשכול חברתי-כלכלי.¹⁸

לבקשת ועדת הכלכלה, מרכז המחקר והמידע של הכנסת בחן את מכירות מפעל הפיס לפי תחנות מכירה ומוצרים לעומת מאפייני האוכלוסייה באזורים הסטטיסטיים שבהם ממוקמות תחנות המכירה: הרמה החברתית-כלכלית, גודל האוכלוסייה של בני 20 ומעלה, דת היישוב ומספר תחנות המכירה באזור. פרטי הבחינה מפורטים בנספח. בחינה זו מאפשרת לבחון את ההשפעה של הרמה החברתית כלכלית על הפדיון של תחנות המכירה של מפעל הפיס, תוך נטרול השפעתם של הגורמים האחרים שהוזכרו. בתרשים 2 להלן מוצגת תחזית של פדיון מפעל הפיס בכל אחד מהאשכולות לפי המודל שתואר לעיל באזור סטטיסטי הממוקם ביישוב יהודי, מתגוררים בו 2,400 תושבים בני 20 ויותר ויש בו תחנת מכירה אחת. יש לציין שהתרשים מובא רק לשם המחשת ההשפעה של הרמה החברתית כלכלית על פדיון מפעל הפיס, ושבאשכולות הנמוכים ביותר והגבוהים ביותר הפדיון בפועל רחוק מהמוצג בתרשים.

תרשים 2: פדיון חזוי לאזור סטטיסטי לפי אשכול חברתי כלכלי¹⁹

מהתרשים אפשר לראות כי בכל המוצרים של הפיס למעט הלוטו, הפדיון גבוה יותר ככל שהרמה החברתית-כלכלית של האזור הסטטיסטי נמוכה יותר ובצ'אנס ההשפעה של הרמה החברתית-כלכלית על הפדיון היא

¹⁷ צביקה פיליפס, סמנכ"ל שיווק מכירות ופרסום, מפעל הפיס, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 21 בספטמבר 2022; החל משנת 2015 הלמ"ס שינתה את שיטת חישוב המדד החברתי-כלכלי של אזורים סטטיסטיים. כתוצאה מכך מספר האשכולות הצטמצם מ-20 אשכולות לעשרה אשכולות. אשכולות 1-9 המוזכרים לעיל מתייחסים לשיטת החישוב הישנה בה היו 20 אשכולות. הלמ"ס, אפיון יחידות גאוגרפיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2017, [מבוא](#), עודכן: 2 באוגוסט 2021, עמ' 23.

¹⁸ מדובר בעיקר באזורים שאינם אזורים מגורים כגון אזורים תעשייה, מסחר ותעסוקה.

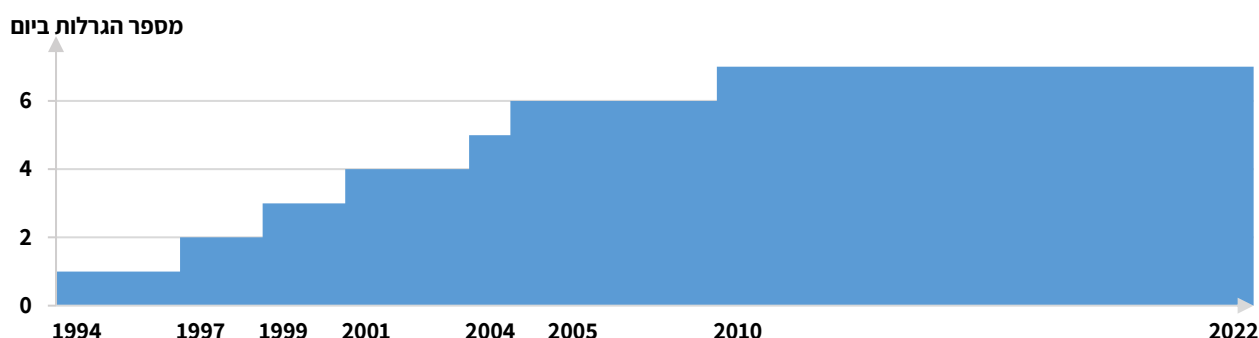
¹⁹ עיבוד של מרכז המחקר והמידע של הכנסת לנתונים שהתקבלו ממפעל הפיס והלמ"ס.

הגדולה ביותר. לדוגמה, הפדיון השנתי באזור סטטיסטי הממוקם בישוב יהודי, מתגוררים בו 2,400 תושבים, יש בו תחנת מכירה אחת והוא מדורג באשכול 3, צפוי להיות גבוה בכ-200,000 ש"ח עד 550,000 ש"ח לעומת אזור בעל מאפיינים זהים המדורג באשכול 5. יש לסייג שההשפעה מובהקת אך קטנה, כלומר כנראה שישנם גורמים אחרים שמשפיעים על הפדיון במידה רבה יותר מהרמה החברתית-כלכלית.

3. תדירות הגרלות הצ'אנס

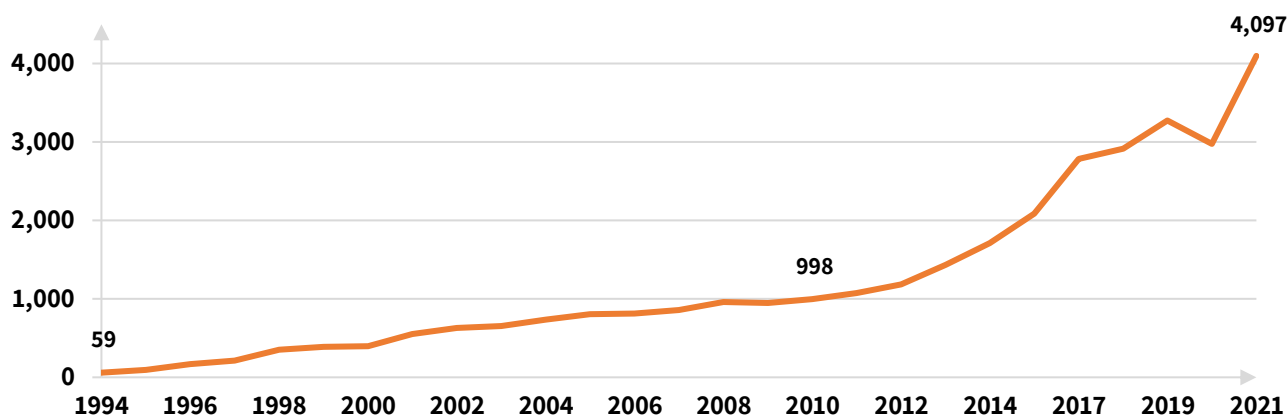
הצ'אנס הושק בשנת 1994 והחל לפעול בתדירות של הגרלה אחת ביום. לאורך השנים תדירות ההגרלות עלתה בהדרגה ובשנת 2010 הגיעה **לשבע הגרלות** ביום ונשארה בתדירות זו עד היום, כפי שמוצג בתרשים 3.

תרשים 3: מספר ההגרלות היומיות בצ'אנס בימים א-ה (1994-2022)²⁰

בנוסף להגדלת מספר הגרלות בימים א-ה התווספו בהדרגה גם הגרלות בימי שישי ושבת. כיום יש שלוש הגרלות בימי שישי ושתיים בשבת. במקביל לעלייה בתדירות ההגרלות, חלה לאורך השנים גם עלייה בהיקף המכירות של הצ'אנס. בתרשים 4 שלהלן מוצג הפדיון השנתי של הצ'אנס משנת תחילתו ב-1994 עד לשנת 2021.

תרשים 4: פדיון שנתי של הצ'אנס (מיליוני ש"ח)²¹

ניתן לראות שהפדיון של הצ'אנס נמצא במגמת עלייה מיום השקתו. החל משנת 2013 קצב הגידול של הפדיון עלה

²⁰ אתר מפעל הפיס, [ארכיון תוצאות הגרלות צ'אנס](#), אוחזר: 20 ביוני 2022. עיבוד של מרכז המחקר והמידע של הכנסת.

²¹ **שנים 2021-2017:** עו"ד בנימין דרייפוס, מנכ"ל מפעל הפיס, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 2 במרץ 2022; **שנים 1994-2015:** צביקה פיליפס, סמנכ"ל שיווק מכירות ופרסום, מפעל הפיס, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 4 ביולי 2022.

משמעותית לעומת השנים שלפני 2013. בשנת 2020 הייתה ירידה בפדיון, ככל הנראה בעקבות התפשטות נגיף הקורונה, שהביאה לירידה במספר הגרלות הצ'אנס שנערכו בשנה זו. המחקרים המוזכרים במסמך זה והנתונים שהוצגו לעיל מראים כי ככל הנראה קיים קשר בין תדירות הגרלות הצ'אנס לפדיון של הצ'אנס, אולם מורכב לאמוד את עוצמתו של קשר זה כיוון שהפדיון מושפע מגורמים נוספים כגון גודל האוכלוסייה, כוח הקנייה של האוכלוסייה ומוצרי הימורים מתחרים. לדוגמה, בין השנים 2005–2018 הפעיל הפיס את הגרלת keno שנערכה 24 פעמים ביום²² ומכונות חישגד אלקטרוני, אלו מוצרים חלופיים העשויים להשפיע על פדיון הצ'אנס בשנים אלו. לדברי מפעל הפיס יש גם יחסי גומלין בין היקף ההימורים החוקיים והבלתי חוקיים, ובתקופות בהן גברה פעילות ההימורים הבלתי חוקיים הייתה ירידה בהכנסות ההימורים החוקיים.²³ קשה להעריך את הטענה הזו כיוון שאין נתונים שוטפים על היקף ההימורים הבלתי חוקיים. בדיון שנערך בוועדת הכלכלה של הכנסת בנושא חישגד אלקטרוני הביע ראש היחידה המרכזית של משטרת ישראל במחוז תל אביב את דעתו, שעבור מהמרים כבדים החישגד האלקטרוני לא מהווה חלופה למכונות מזל לא חוקיות כיוון שפוטנציאל הרווח במכונות גדול הרבה יותר.²⁴

בדיון בוועדת הכלכלה שנערך ב-19 ביוני 2022 בנושא מתווה הגרלות צ'אנס של מפעל הפיס, עלתה השאלה האם לתדירות הגרלות הצ'אנס יש השפעה על מידת המִמְכָּרוֹת שלהן. מחקרים רבים בחנו את גורמי הסיכון להתפתחות של הפרעת הימורים. בין גורמי הסיכון נמצאו גורמים הקשורים במהמרים כגון נטיות אישיות, השכלה והכנסה, וגורמים הקשורים בהימורים כגון זמינות ההימורים ומאפייני ההימורים.²⁵ על בסיס מחקרים אלה פותח כלי להערכת **רמת הסיכון של מוצרי הימורים** לפי עשרה מאפיינים:²⁶

- **תדירות ההימור:** הזמן שעובר בין ההימור, לתוצאת ההימור ועד האפשרות לבצע הימור נוסף. ככל שהזמן קצר יותר הסיכון גדול יותר. לדוגמה בצ'אנס מדובר בשעתיים, שזה הזמן בין כל הגרלת צ'אנס בין השעות 10:00 ל-22:00, השעות בהן מתקיימות הגרלות צ'אנס בימי חול.
- **הזמן שעובר** מתוצאת ההימור ועד לקבלת סכום הזכייה – כל שהזמן קצר יותר הסיכון גדול יותר. לפי ההיתר תחנות המכירה רשאיות לשלם זכיות במזומן עד ל-10,000 ש"ח ולכן בזכיות בסכומים נמוכים הזמן קצר יותר.
- **פרס מצטבר (Jackpot):** פרס גדול במיוחד שמצטבר בעקבות הימורים קודמים בהם לא היו זוכים. ככל שהפרס גדול יותר הסיכון גדול יותר. בצ'אנס אין פרס מצטבר.²⁷

²² אתר מפעל הפיס, ארכיון תוצאות הגרלות KENO, אוחזר: 8 באוגוסט 2022.

²³ אבי לוי, מנהל שיווק צ'אנס וחישגד, פגישה, 12 ביולי 2022.

²⁴ הכנסת ה-16, ועדת הכלכלה, פרוטוקול 516, הגרלות "חישגד" אלקטרוני, 8 בנובמבר 2005, עמ' 13.

²⁵ הצוות לגיבוש תכנית להסדרה ולפיקוח על ההימורים החוקיים בישראל דין וחשבון והמלצות, פברואר 2016.

²⁶ Carlos Blanco et al., Assessment tool to measure and evaluate the risk potential of gambling products, ASTERIG: A global validation, *Gaming Law Review and Economics* 17(9), 2013, pp. 635-642.

²⁷ לפי תורת הערך אנשים נוטים לתת משקל יתר לאירועים המתרחשים בהסתברות נמוכה מאוד, מה שהופך הימורים עם סיכויי זכייה נמוכים ופרס גבוה לאטרקטיביים עבורם למרות שהתוחלת שלהם היא הפסדית.

Daniel Kahneman & Amos Tversky, Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk, *Econometrica* 47(No. 2), 1979, pp. 263-292.

- **רצף ההימור:** ככל שהרצף ארוך יותר הסיכון גדול יותר ורצף של יותר משלוש שעות הוא בעל הציון הגבוה ביותר. לדוגמה בצ'אנס נערכות הגרלות בימי חול בין השעות 10:00 ל-22:00 ולכן משך רצף ההימור הוא 12 שעות.
 - **סיכויי זכייה:** כלל שהסיכוי גדול יותר הסיכון גדול יותר. לדוגמה בצ'אנס סיכויי הזכייה בפרס כלשהו הם בין 12% בטופס מסוג צ'אנס 1 ל-42% בטופס מסוג רב-צ'אנס.²⁸
 - **זמינות:** ככל שהזמינות רבה יותר הסיכון גדול יותר. מוצרי הפיס כאמור אינם זמינים באינטרנט אלא רק בתחנות המכירה. אין מגבלה על הזמנים שבהם ניתן למכור את מוצרי הפיס, לא במסגרת ההיתר ולא במסגרת כללי משחקים באחריות. תחנות מכירה שפועלות בחנויות (לא דוכנים וביתנים) יכולות למכור את מוצרי הפיס כמעט תמיד למעט חצי שעה בשעות הלילה בימי חול ובין 16:30 בימי שישי עד 8:00 בימי שבת, בהם המערכת הממוחשבת של הפיס לא עובדת ולא ניתן למכור את מוצרי הפיס. הדוכנים והביתנים של הפיס פועלים בימי חול עד השעה 20:30 למעט בימי שלישי בהם הם פועלים עד הגרלת הלוטו, ובשבתות וחגים הם סגורים מערב שבת עד צאת השבת.²⁹
 - אפשרות להמר **כמה הימורים בו-זמנית:** בהימורים שמאפשרים זאת הסיכון להפרעת הימורים גדול יותר. לדוגמה בצ'אנס יש אפשרות למלא כמה טפסים באותה הגרלה והפיס מציע גם אפשרות מובנית לעשות זאת באמצעות טופס רב-צ'אנס שמאפשר להמר על כמה צירופים שונים בטופס אחד;
 - אפשרות לבחור את **סכום ההימור** והגבלה על סכום ההימור: הסיכון גדול יותר ככל שיש אפשרות לבחור את סכום ההימור וככל שאין הגבלה על סכום ההימור. לדוגמה, בטופס צ'אנס רגיל ניתן לבחור מבין שמונה סכומים של הימור בין 5 ש"ח ל-500 ש"ח, ובטופס רב-צ'אנס ניתן להגיע לסכום הימור של 2,560 ש"ח בטופס אחד, כך שסכום ההימור בצ'אנס נתון לבחירה אך מוגבל.
 - מוצרי הימורים שיוצרים **גירוי חושי:** זה יכול להיעשות באמצעות אורות וצלילים, שקיימים למשל במכונות הימורים, וגם בעיצוב מושך של טפסי הימורים, כמו במקרה של כרטיסי חישגד.
 - **תדירות מקרי "כמעט זכיה":** כמעט זכיה הוא מצב בו המהמר לא זוכה בפרס אבל כמעט זוכה בו. לדוגמה בפיס 123 צריך לנחש שלושה מספרים כדי לזכות. ניחוש נכון של שני מספרים אינו זכיה אבל הוא כמעט זכיה כיוון שחסר רק עוד מספר אחד כדי לזכות. בצ'אנס יש פרסי ביניים גם על ניחוש נכון של קלף אחד בלבד לכן אין מצב של כמעט זכיה, בשביל לא לזכות בשום פרס צריך לנחש לא נכון את כל ארבעת הקלפים.
- שני מאפייני ההימורים בעלי המשקל הגדול ביותר לפי הכלי המתואר הם תדירות ורצף ההימור, אך **כדי לאמוד את מידת הממכרות של מוצרי הימורים יש לבחון את כל עשרת המאפיינים שלו**. הכלי נותן לכל אחד מעשרת המאפיינים ציון שבין 1 (סיכון נמוך) ל-10 (סיכון גבוה). לפי מאפייני הצ'אנס הוא מקבל ציון 10 ברצף ההימור וציון 2.5 בתדירות ההימור. כדי לשפר את הציון של שני מאפיינים אלה יש להפחית את תדירות ההגרלות להגרלה אחת פעם ביומיים.

²⁸ אתר מפעל הפיס, [אודות צ'אנס](#), כניסה: 27 ביולי 2022.

²⁹ צביקה פיליפס, סמנכ"ל שיווק מכירות ופרסום, מפעל הפיס, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 21 בספטמבר 2022.

היתר הפיס קובע שכל בקשה של הפיס לאישור או לשינוי תכנית הגרלה תלווה ב"בחינת השפעת עריכת ההגרלה על הציבור ועל סכנת התמכרות להימורים, כפי שיפרט מומחה חיצוני בלתי תלוי". גם תקן "משחקים באחריות" של ארגון European Lotteries, אליו מחויב מפעל הפיס, אומר שיש לבחון את מידת הסיכון להתמכרות של מוצר הימורים חדש טרם השקתו. לפי התקן, מוצר הימורים שנמצא כי הוא בסיכון גבוה, יושק רק אם זה יפחית את התפוצה של מוצר הימורים דומה שאינו נמכר על-ידי גופים שחברים בארגון, כגון מארגני הימורים לא-חוקיים.³⁰ בהתאם לכך יש למפעל הפיס כלים למדידה והערכה של סיכונים להתמכרות.³¹

4. תקציב מפעל הפיס

חלק מתקציב ההוצאות של הפיס מושפע מהוראות ההיתר, לדוגמה: הגבלת תקציב הפרסום של הפיס; אופן חלוקת הרווחים; מימון מחקרים בנושא הימורים; מימון מערכי הסברה למניעת התמכרות להימורים; מימון סיוע למתמכרים להימורים. בלוח 2 להלן מוצגת תמצית הצעת תקציב הפיס לשנת 2021.

לוח 2: תמצית הצעת התקציב של מפעל הפיס לשנת 2021 (אלפי ש"ח)³²

נתון	הצעת תקציב	שיעור מההכנסות
הכנסות ממוצרי הפיס	8,400,000	100%
תשלומי זכויות	-5,431,065	64.7%
עמלות מכר	-729,314	8.7%
הוצאות תפעוליות ופחת	-644,780	7.7%
הכנסות מימון	18,710	
רווחים	1,613,551	19.2%

ניתן לראות כי בשנת 2021 64.7% מההכנסות משולמות לזכויות, 8.7% לעמלות לזכיינים ו-7.7% להוצאות תפעול ופחת. רווחי הפיס היו כ-19.2% מהמכירות. רווחים אלה מחולקים לפי הוראות ההיתר למלגות סטודנטים, למשרד החינוך עבור בניית כיתות, לרשויות מקומיות עבור בניית מבני ציבור ומענקים נוספים ולפרס ספיר לספרות.

הקצאת רווחי הפיס בין הרשויות המקומיות נעשית לפי "מורה הדרך", שמורכב מארבעה קריטריונים אובייקטיביים: גודל האוכלוסייה, דירוג חברתי-כלכלי, מרחק ממרכז הארץ ושיעור המשרתים בצה"ל. ההקצאה השנתית המינימלית לכל רשות מקומית היא חצי מיליון ש"ח.³³

ההיתר מטיל על מפעל הפיס להקצות כספים לתחום משחקים באחריות, שכולל מחקרים אקדמיים בנושא הימורים; פרסום, הסברה וחינוך בנושא זיהוי ומניעת התמכרויות והפניה לטיפול; מימון של טיפול במכורים להימורים בתיאום עם משרד הרווחה. בלוח 3 להלן מוצגים הסכומים שהקצה הפיס לתחום משחקים באחריות בשנת 2021.

³⁰ The European Lotteries, [European Responsible Gaming Standards](#), Accessed: July 28 2022, p. 4.

³¹ צביקה פיליפס, סמנכ"ל שיווק מכירות ופרסום, מפעל הפיס, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 בספטמבר 2022.

³² מפעל הפיס, [תמצית הצעת תקציב לשנת 2021](#), כניסה: 13 בספטמבר 2022. עיבוד של מרכז המחקר והמידע של הכנסת.

³³ אתר מפעל הפיס, [איך מחולק הכסף](#), כניסה: 9 באוגוסט 2022.

לוח 3: הקצאות הפיס לתחום משחקים באחריות בשנת 2021 (ש"ח)³⁴

סכום שהוקצה	יעוד ההקצאה
3,250,000	טיפול, הכשרה, מחקר ומניעה בקרב מכורים להימורים
2,000,000	מחקרים אקדמיים וסקרים
1,668,150	הפעלת 3 יחידות ייעודיות אמבולטוריות לאיתור, אבחון וטיפול במתמכרים להימורים בכל הגילאים, מניעה והסברה
864,000	פעילות לנוער בסיכון
600,000	מיזמים מיוחדים, טיפול אמבולטורי, קו חם, מניעה והסברה
300,000	הכשרות צוות מטפלים בתחום ההתמכרות להימורים
161,600	מענקי טיפול
8,843,750	סך הכול

ניתן לראות שבשנת 2021 הקצה הפיס כ-8.8 מיליון ש"ח לתחום משחקים באחריות. סכומים אלה הם חלק מההוצאות התפעוליות שהוצגו בלוח 2. ביחס לתחזית הכנסות מפעל הפיס לפי הצעת התקציב לשנה זו, ההקצאה לתחום משחקים באחריות היא בשיעור של כ-0.1%.

בלוח 4 להלן מוצגים התקציב והביצוע של הוצאות התפעול, הפחת וההשקעות של הפיס בשנת 2021.

לוח 4 - תקציב וביצוע הוצאות תפעול, פחת והשקעות של הפיס בשנת 2021 (אלפי ש"ח)³⁵

שם מרכז	שם סעיף	תקציב	ביצוע	שיעור ביצוע
הנהלה	שרותי תפעול	480	256	53%
	ציון 70 שנה למפעל הפיס	4,000	2,006	50%
	נסיעות חו"ל	300	18	6%
	ייעוץ משפטי	2,450	1,246	51%
	הוצאות בגין תביעות משפטיות	1,670	1,580	95%
	יועצים למגזרים	720	702	98%
	ייעוץ כללי	235	191	81%
	כתיבת נהלים	20	0	0%
	הערכות מכרז משווקים	2,000	1,422	71%
	סך הכול הנהלה	11,875	7,419	62%
רגולציה ובקרה	בקרת הגרלות	2,047	1,520	74%
	תמיכות שתפים ותוכניות מניעה - משחקים באחריות	4,110	3,958	96%
	ש"פ פרויקט לאומי הקמת מרכז ארצי לטיפול בהתמכרויות	3,850	1,850	48%
	פרסום והסברה - משחקים באחריות	2,350	2,256	96%
	רגולציה	650	432	66%
	מחקרים - משחקים באחריות	2,774	2,102	76%
	סך הכול רגולציה ובקרה	15,781	12,119	77%
ביקורת פנים	ביקורת פנים	782	736	94%
	ביקורת פנים - בדיקות מומחים	115	9	8%
	סך הכול ביקורת פנים	897	745	83%
דוברות	יחסי ציבור	555	462	83%
	שרותי תפעול	603	376	62%
	מגזרים	155	126	81%
	דמי חבר בארגונים (עולמיים) וקשרי חוץ	255	212	83%
	סך הכול דוברות	1,568	1,176	75%
הוצאות דירקטוריון	הוצאות משרדיות	5	0	0%
	השתלמויות	66	18	27%
	הוצאות ויועמ"ש ועדת ביקורת	560	309	55%

³⁴ מפעל הפיס, **פילוח ההקצאה - תחום משחקים באחריות לשנת 2021**, כניסה: 13 בספטמבר 2022.

³⁵ מפעל הפיס, **דו"ח תקציבי - סיכום שנת 2021 - תקציב שוטף**, כניסה: 13 בספטמבר 2022.

שם מרכז	שם סעיף	תקציב	ביצוע	שיעור ביצוע
	הוצאות כלליות וכיבודים - דירקטוריון	60	37	62%
	גמול והחזר הוצאות דירקטורים	100	51	51%
	הוצאות מועצה מייעצת	61	19	31%
	תמלול הקלטות	70	10	14%
	ייעוץ משפטי	500	337	67%
	ייעוץ משפטי בנושא היתר	250	11	4%
	סך הכול הוצאות דירקטוריון	1,672	793	47%
שמירה וקב"ט	שמירה וקב"ט	2,348	1,932	82%
	סך הכול שמירה	2,348	1,932	82%
מינהל	הוצאות משרדיות	601	320	53%
	אחזקת מבנה	1,797	1,366	76%
	ארנונה משרדים ואגרות	3,130	3,022	97%
	הוצאות רכב חניה ונסיעות	7,920	7,050	89%
	תקשורת ודואר	510	282	55%
	שרותי תפעול	367	274	75%
	שכר דירה ושירותי אחסנה	4,170	3,978	95%
	צריכת חשמל	1,430	943	66%
	סך הכול מינהל	19,925	17,235	86%
לוגיסטיקה	תפעול מרל"ג	120	64	53%
	הדפסת טפסי הגרלה	3,950	3,402	86%
	גלילי נייר לוטומט	13,031	12,917	99%
	סך הכול לוגיסטיקה	17,101	16,383	96%
רשת ההפצה	אחזקת נקודת מכירה - ארנונה ומס שילוט	5,070	3,994	79%
	אחזקת נקודת מכירה - חשמל	2,650	1,691	64%
	אחזקת נקודת מכירה - אחז. מזגנים	580	365	63%
	אחזקת נקודת מכירה - שכ"ד קניונים (ביתנים ודלפקים)	26,000	24,087	93%
	אחזקת נקודת מכירה - תחזוקה כללית ושונות	3,300	841	25%
	ציוד שוטף לנקודת מכירה	2,010	610	30%
	אחזקת נקודת מכירה - תפעול (שיווק)	1,210	715	59%
	סקר נקודת מכירה	2,697	1,226	45%
	תחזוקת דפיברילטורים בנקודות מכירה	560	282	50%
	סך הכול רשת הפצה	44,077	33,813	77%
כספים וכלכלה	ביקורת וייעוץ רו"ח	1,328	996	75%
	יישום כללי SOX	237	172	73%
	ביקורת מס הכנסה ועודפות	1,150	950	83%
	ביטוחים כלליים	810	714	88%
	ביטוח דירקטורים ונושאי משרה	708	670	95%
	סך הכול כספים	4,233	3,503	83%
התקשרויות ורכש	שירותי תכנון הפקת ובקרת מכרזים	107	22	21%
	שירותי חבר ועדת מכרזים חיצוני	100	55	55%
	סך הכול רכש	207	77	37%
משאבי אנוש	ייעוץ וליווי כ"א	238	144	61%
	תנאי רווחה	3,363	3,086	92%
	השתלמויות	1,549	1,321	85%
	סך הכול משאבי אנוש	5,150	4,551	88%
הקצאות ופיתוח	דוחות ופרסומים	150	24	16%
	שירותי יעוץ	396	83	21%
	אפיון מבנה חכם	468	9	2%
	סקר מבני פיס	77	72	94%
	תחזוקה וצביעת שלטים ישנים	58	30	52%
	סך הכול הקצאות	1,149	217	19%
	אחזקת מחשבים ושרתים	2,389	2,173	91%

שם מרכז	שם סעיף	תקציב	ביצוע	שיעור ביצוע
שיווק	אחזקת מערכות תוכנה	1,869	1,405	75%
	אחזקת מערכת מקוונת	4,133	3,498	85%
	אחזקת ציוד תקשורת	714	614	86%
	אחזקת קווי תקשורת	6,984	5,561	80%
	אחזקת תוכנות תשתית	5,720	4,921	86%
	שירותי סיסטם ויעוץ מחשובי	704	446	63%
	ועדה מפקחת - בקורת הגרלות	527	450	85%
	אחזקת מערכת אביב	399	312	78%
	סך הכול מחשוב	23,439	19,379	83%
	הדרכת זכיינים	1,210	786	65%
	מחקרים ויעוץ סטטיסטי	1,680	1,640	98%
	קד"מ משחקים	5,101	3,410	67%
	שימור לקוחות מנויים	6,183	3,558	58%
	תפעול זכיינים	6,720	6,341	94%
	תפעול מערך מנויים	5,650	4,560	81%
פרסום	ייצור כרטיסי חיש גד	18,250	12,171	67%
	הדפסת פרס מוכרז	1,230	1,136	92%
	שידורי הגרלות	10,000	8,223	82%
	תפעול ושידורי הגרלות לנקודות מכירה	6,100	5,963	98%
	פעילות מועדון מנוי פיס	156,500	152,138	97%
	עסקים קטנים - מנוי פיס	2,015	1,966	98%
	קד"מ 777	51	0	0%
	סך הכול שיווק	220,690	201,893	91%
	פרסום לוטו	22,935	22,315	97%
	פרסום חיש גד	6,278	4,616	74%
	פרסום צ'אנס	200	0	0%
	פרסום מנויים	26,575	23,246	87%
	פרסום כללי ויועצים	4,180	3,880	93%
	פרסום יורו/מונדיאל	2,925	2,925	100%
	סך הכול פרסום	63,093	56,983	90%
תדמית	פרסום תדמיתי	19,816	18,500	93%
	שיתופי פעולה תדמיתיים	1,620	1,335	82%
	המורה של המדינה	1,000	1,000	100%
	חיבורים תורניים	124	124	100%
	הקלעי של המדינה	600	600	100%
	כנס מוני אקספו	480	456	95%
	סך הכול תדמית	23,640	22,015	93%
שכר - כלל מפעלי	משכורת כוללת	140,435	133,418	95%
	סך הכול שכר	140,435	133,418	95%
חבויות ואקטואריה	חבות מחלה	1,000	409	41%
	חבות חופשה	500	1,200	240%
	חבות פיצויים ואקטואריה	4,500	2,730	61%
	סך הכול חבויות ואקטואריה	6,000	4,340	72%
פחת	הוצאות פחת	46,500	47,554	102%
	סך הכול פחת	46,500	47,554	102%
השקעות פנימיות מינהל	רכישת ציוד וריהוט	1,000	447	45%
	שיפוצים ושינויים בבניין	3,460	565	16%
	היערכות למבנה חדש	1,520	18	1%
	שיפוץ אולם קומת לובי	580	299	52%
	רכישת מבנה (סוכנות)	177,000	175,525	99%
	התאמת מרל"ג	120	46	38%
	מערכות ביטחון	265	18	7%

שם מרכז	שם סעיף	תקציב	ביצוע	שיעור ביצוע
סך הכול השקעות - מינהל				
השקעות פנימיות רשת ההפצה	ביתנים דגם חדש	3,795	823	22%
	הקמת נקודות מכירה חדשות (ביתנים ודלפקים)	6,885	1,454	21%
	שיפוץ ושדרוג נקודות מכירה קיימות	12,460	9,281	74%
	מצלמות ומיגון ביתנים	1,170	0	0%
	השבחת חנויות	16,380	13,767	84%
	ציוד לנקודות מכירה	1,555	503	32%
	פלקטים דיגיטליים	3,620	3,385	94%
	מעבדה - תכנון ופיתוח מוצרים לרשת ההפצה	2,130	912	43%
	נגישות רשת הפצה	890	737	83%
	רכישת דפיברילטורים לנקודות מכירה	3,480	3,260	94%
	שילוט נקודות מכירה	5,580	2,254	40%
	שדרוג שילוט נקודות מכירה - מנהל	1,985	1,064	54%
	שיפוץ נקודות מכירה קיימות (מינהל)	4,330	2,033	47%
	סך הכול השקעות - רשת ההפצה	64,260	39,475	61%
השקעות פנימיות - בקרת מבנים	שילוט מבני פיס	260	87	33%
	סך הכול השקעות - הקצאות	260	87	33%
השקעות פנימיות מערכות מידע	מערכות תשתית וכלי פיתוח	6,397	4,147	65%
	מערכת מקוונת	25,016	8,957	36%
	מכונות מכירה אוטומטיות	8,089	1,443	18%
	מערכות ותוכנות כלליות	6,558	2,674	41%
	מערכות חומרה	1,954	1,484	76%
	קווי תקשורת ופרויקטי תקשורת	3,502	3,018	86%
	מכירה באמצעות קופות רושמות	287	0	0%
השקעות פנימיות שיווק	סך הכול השקעות - מחשוב	51,803	21,724	42%
	מערכות תשתית וכלי פיתוח	5,650	4,102	73%
	שדרוג אולם הגרלות - שיווק	3,150	1,667	53%
	פרויקט מכירת מנויים בטאבלטים	146	144	99%
	פיתוח מערכת הדרכה לזכיין	702	168	24%
	פרויקט מכרז משווקים	187	187	100%
	סך הכול השקעות - שיווק	9,835	6,268	64%
סך הכול הוצאות תפעוליות, פחת והשקעות				
סך הכול כללי				
		649,780	585,646	90%
		959,883	830,017	86%

אפשר לראות כי סך התקציב השוטף המקורי של מפעל הפיס בשנת 2021 היה כ-959.9 אלפי ש"ח, תקציב הביצוע היה כ-830 אלפי ש"ח ושיעור הביצוע היה כ-86%.

5. נספח – מתודולוגיית בחינת ההשפעה של הרמה החברתית כלכלית על פדיון מפעל הפיס

נספח זה מפרט את השיטה בה נבחנה ההשפעה של הרמה החברתית כלכלית של האוכלוסייה על פדיון תחנות המכירה של מפעל הפיס. ממפעל הפיס התקבלה רשימת כל תחנות המכירה נכון לסוף שנת 2021, כ-2,500 תחנות מכירה,³⁶ ופדיון התחנות מכל מוצר לשנת 2021. בעזרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: הלמ"ס) שויכו תחנות המכירה לאזורים הסטטיסטיים בהם הן ממוקמות.³⁷ כ-2,000 תחנות מכירה שויכו לכ-1,000 אזורים סטטיסטיים ואת היתר לא היה ניתן לשייך. הפדיון השנתי של תחנות אלה היה כ-6.5 מיליארד מתוך פדיון שנתי של כ-8.7 בכלל תחנות המכירה. בכל אזור סטטיסטי נדלו מהלמ"ס נתונים לשנת 2017 על מספר התושבים בגילאי 20 ויותר, דת היישוב והרמה החברתית-כלכלית. עבור כל אחד מחמשת מוצרי מפעל הפיס בוצעה רגרסיה ליניארית מרובת משתנים בה המשתנה המוסבר הוא הפדיון השנתי מהמוצר באזור הסטטיסטי והמשתנים המסבירים הם מספר התושבים, דת היישוב, הרמה החברתית כלכלית ומספר תחנות המכירה באזור הסטטיסטי. תוצאות הרגרסיה מפורטות בלוח שלהלן. הרגרסיה בוצעה פעם נוספת ללא מספר תחנות המכירה כדי לבחון את התרומה של מספר התחנות לשונות המוסברת.

פלט הרגרסיה

משתנה מוסבר	משתנים מסבירים	מקדמי הרגרסיה	מובהקות	שונות מוסברת (Adjusted R ²)
פדיון תחנות המכירה של מפעל הפיס ממכירת צ'אנס	קבוע	-339,525	62%	60%
	אוכלוסיית בני 20 ויותר באזור הסטטיסטי (שנת 2017)	119	99%	
	דת 1=יהודי, 0=לא יהודי	496,627	82%	
	ערך מדד חברתי-כלכלי של האזור הסטטיסטי לשנת 2017	-437,452	100%	
	מספר תחנות מכירה של מפעל הפיס באזור הסטטיסטי	1,377,446	100%	
פדיון תחנות המכירה של מפעל הפיס ממכירת לוטו	קבוע	-468,042	100%	63%
	אוכלוסיית בני 20 ויותר באזור הסטטיסטי (שנת 2017)	64	100%	
	דת 1=יהודי, 0=לא יהודי	395,619	99%	
	ערך מדד חברתי-כלכלי של האזור הסטטיסטי לשנת 2017	187,783	100%	
	מספר תחנות מכירה של מפעל הפיס באזור הסטטיסטי	633,672	100%	
פדיון תחנות המכירה של מפעל הפיס ממכירת 123	קבוע	-24,221	97%	39%
	אוכלוסיית בני 20 ויותר באזור הסטטיסטי (שנת 2017)	3	96%	
	דת 1=יהודי, 0=לא יהודי	25,579	98%	
	ערך מדד חברתי-כלכלי של האזור הסטטיסטי לשנת 2017	-4,834	99%	
	מספר תחנות מכירה של מפעל הפיס באזור הסטטיסטי	25,605	100%	
פדיון תחנות המכירה של מפעל הפיס ממכירת חיש גז	קבוע	46,453	13%	65%
	אוכלוסיית בני 20 ויותר באזור הסטטיסטי (שנת 2017)	-7	15%	
	דת 1=יהודי, 0=לא יהודי	-326,711	77%	
	ערך מדד חברתי-כלכלי של האזור הסטטיסטי לשנת 2017	-232,482	100%	
	מספר תחנות מכירה של מפעל הפיס באזור הסטטיסטי	1,147,676	100%	

³⁶ עו"ד בנימין דרייפוס, מנכ"ל מפעל הפיס, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 11 במרץ 2022.

³⁷ הדס אוליאל, ראש תחום גיאוגרפיה וממ"ג, הלמ"ס, עיגון כתובות תחנות המכירה של מפעל הפיס לאזורים סטטיסטיים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 20 במרץ 2022.

שונות מוסברת (Adjusted R ²)	מובהקות	מקדמי הרגרסיה	משתנים מסבירים	משתנה מוסבר
52%	95%	-39,814	קבוע	פדיון תחנות המכירה של מפעל הפיס ממכירת 777
	96%	5	אוכלוסיית בני 20 ויותר באזור הסטטיסטי (שנת 2017)	
	98%	46,787	דת 1=יהודי, 0=לא יהודי	
	97%	-7,961	ערך מדד חברתי-כלכלי של האזור הסטטיסטי לשנת 2017	
	100%	64,091	מספר תחנות מכירה של מפעל הפיס באזור הסטטיסטי	
4.7%	100%	2,039,404	קבוע	פדיון תחנות המכירה של מפעל הפיס ממכירת צ'אנס
	100%	215	אוכלוסיית בני 20 ויותר באזור הסטטיסטי (שנת 2017)	
	72%	627,017	דת 1=יהודי, 0=לא יהודי	
	100%	-728,772	ערך מדד חברתי-כלכלי של האזור הסטטיסטי לשנת 2017	

n=1,015